

Forord

Velkommen, kære læser, til et nummer af NyS hvis tilblivelse – som så meget andet i denne tid – har været påvirket af coronakrisen. Redaktionen måtte i sidste halvdel af 2020 sande at det ikke kunne blive til et NyS 59 og heller ikke til et NyS 60 under temaet *Informationsstruktur* som vi havde planlagt. I stedet udkommer vi nu i forsommeren 2021 med et blandet nummer bestående af fem artikler, hvoraf de to første omhandler informationsstruktur, samt en anmeldelse.

Simon Borchmann angriber i artiklen ”Omhed i dansk – umarkeret og markeret” ytringers *omhedsrelation*, dvs. hvordan man i dansk kan udpege hvad ytringen er *om*. Grammatiske analyser af informationsstruktur tager normalt udgangspunkt i umarkerede måder at udtrykke hvad en ytring er om. Borchmann argumenterer for at det er mere givtigt at basere analyserne på de markerede medlemmer af grammatiske paradigmer, som fx markeret højtone, *det*-kløvninger, objekter i fundamentfeltet m.m., idet de har en mere specifik betydning end de umarkerede medlemmer. Denne større grad af specificitet gælder også deres mulighed for at angive hvad en ytring handler om. Artiklen demonstrerer forskellen ved at vise eksemplariske analyser med udgangspunkt i henholdsvis umarkerede og markerede former.

Bjarne Simmelkjær Sandgaard Hansen præsenterer et sproghistorisk perspektiv på informationsstruktur i artiklen ”Forgrundsinformationsnominativ eller kasusløshed. En analyse af kasussystemerne i den gammelskånske tekst *Sjælens Trøst*”. Hansen har ekscerperet nominativformer samt tilsyneladende kasusløse former i *Sjælens Trøst* (ca. 1425) for at undersøge om denne tekst kan afgøre en teoretisk uenighed om kasusformernes funktion i gammeldansk og deres mulige relation til kasustabet i nudansk. Selvom analysen understøtter Eva Skaftes teori om at nominativ i gammeldansk kan signalere forgrundsinformation, peger den også på at de bøjningsløse former har så bred en anvendelse at de kan tolkes som forstadier til det nudanske nominalsystem uden kasus.

Dernæst bevæger vi os tilbage til moderne tid med de følgende tre artikler. Først kommer "Værdiladede betingelsessætninger i argumenterende tv-debat" skrevet af Laura Bang Lindegaard og Line Sandst. De undersøger brugen af *hvis*-sætninger i fire udsendelser af DR's *Debatten*. En sammenligning med tidligere studier af betingelsessætninger viser at *hvis*-sætninger er særligt hyppige i disse debatprogrammer, og forfatterne argumenterer for at en væsentlig årsag til det er at de kan bruges til at introducere hypotetiske scenarier der er positivt eller negativt ladede. Selv om *hvis-så*-strukturen gerne opfattes som særligt logospræget i kraft af en forventning om kausalitet, kan disse sætninger altså også anvendes til affektive, patosprægede udsagn i debatter.

Som led i et større studie har Marianne Haugaard Hansen og Andreas Candefors Stæhr undersøgt "Sproglige generationsforskelle på de sociale medier". Forfatterne kombinerer analyser af Messenger-korrespondancer med analyser af interviews med en gruppe unge og deres forældre og finder at generationerne har divergerende normer for sprogbrug på de sociale medier. Analyserne viser at forældregenerationen i højere grad orienterer sig imod en skriftsprogsnorm end de unge, som derimod anvender forkortelser, skriver kortere beskeder og sjældent redigerer deres beskeder inden de sender dem. Datamaterialet viser også at unge og voksne sprogbrugere tilpasser sig hinanden, fx ved at de unge bruger emojis i kommunikation med deres forældre, hvad de generelt undlader når de skriver til deres jævnaldrende.

Den sidste artikel afrapporterer et eksperimentelt studie af korrekturtelseter blandt studerende der lige er begyndt på universitetet. Alexandra Holsting, Marianne Rathje, Jesper Tinggaard Svendsen og Anna Vibeke Lindø spørger "Hvad retter de? Nyindskrevne studerendes revision af universitetsopgaver". En gruppe på 29 studerende blev bedt om at læse korrektur på egne tekster, og de to udgaver af teksterne sammenlignes for at undersøge hvilke af deres egne korrekturfejl de unge skribenter er opmærksomme på, og hvilke fejl de formår at rette. Resultaterne viser blandt andet at det især er leksikalske og syntaktiske fejl der korrigeres, mens de hyppigere stave- og tegnsætningsfejl ofte overses eller rettes på en måde der fører til nye fejl. Forfatterne anbefaler på den baggrund større fokus på disse fejltyper i undervisningen.

Efter artiklerne følger en anmeldelse af seneste bind i Dansk Sproghistorie. Ole Togeby anmelder *Bind 4. Dansk i brug*. Vi minder om at de øvrige bind i serien er anmeldt i NyS 52-53, NyS 56 og NyS 58.

Næste temanummer bliver NyS 61 om *Sprog og identitet*, se indkaldelsen af forslag til artikler bagerst i dette nummer.

Redaktionen ønsker god læselyst!

